

M. Saim UYSAL

Son IMF raporunun hatırlattıkları

17.2.2017

Bilindiği üzere IMF ile ülkemiz arasında borç-alacak ilişkisi kalmadı. Uluslararası Para Fonu, Ana sözleşmesinin 4.maddesi gereği uzmanları vasıtasıyla ülkeleri borç alacak ilişkisi olmasa dahi ekonomik yönden değerlendirerek bir rapor hazırlarlar. Bunu yaparken ülke yetkililerin cevabı değerlendirmesi varsa bunları da raporlarına koyarlar.

Ülkemizin 2016 yılına ilişkin bu çerçevede yapılan “değerlendirmeleri 3 Şubatta 2017 Madde IV Danışmalarına ilişkin Uzmanlar Raporu” adıyla yayınlanmış bulunmaktadır.

Bu raporun ülkemiz açısından yaptırımsal bir değeri yoktur. Ancak gerek uluslararası yatırımcılar ve gerekse borç verici niteliğindeki finans kuruluşları bu raporları değerlendirme alanlarına alırlar. Genellikle fiyatlamalar oluştururken bu hususlar dikkate alınır.

Söz konusu raporların resmi veriler IMF'nin zengin datası çerçevesinde ülkeler arası karşılaştırmalar açısından önemli bir anlamı bulunmaktadır.

2016 yılının Aralık ayında yapılan incelemeler sonucu düzenlenen 3 Şubat tarihli Rapor da yer alan değerlendirmeleri kısaca şöyle özetleyebiliriz.

- IMF enflasyonda daha çok durgunluk konusuna önem vermekte. Durgunluğun ortadan kaldırılması için enflasyon hedefinin belli bir süre tutturulmasının ertelenebileceğini ifade etmektedir. Enflasyon sürecinde ise dalgalı kur sisteminde aşırı yerli para değer kaybının olacağını ve bu durumda da mutlak faiz artırımına gidilmesinin gerekli olduğu belirtiliyor.
- Büyüme konusunda 2016 için %2,7, 2017 için ise %2,9 büyüme oranları tahmini yapıları Türkiye'nin ortalama büyüme potansiyeli %3,5 olarak öngörülüyor. Bu konudaki problemlerin verimlilik ve sermaye birikiminin olduğu, bunların çözülememesi halinde potansiyel büyümenin %3'ün de altına gelebileceği ifade ediliyor.
- Büyüme dönemindeki başarılı bütçe politikalarının tehlikeye girebileceğini bunun için de kamuoyuna bütçe disiplininin taviz verilmeyeceğine ilişkin politikaların anlatılması gerektiği açıklanı
- Özel sektörün yurtdışı döviz borcunun kritik bir konu olduğu belirtildikten sonra en büyük 100 borçlu içinden ilk yirmisinin borç çevirmede sorun yaşanmayabileceğini ancak ikinci seksenlik grubun kırılabilirliğinin ciddi olduğu ve bu konuda acilen önlem alınması gerektiği ifade ediliyor.
- Kamu – özel işbirliği ile yap-işlet kapsamındaki projelerdeki kamu yükümlülüklerinin ciddi bir şekilde arttığı ve bu alandaki kamu gözetim ve denetimin yetersiz olduğu belirtiliyor.
- Bankacılık sisteminde batık kredilere ilişkin BDDK gözetiminin yetersiz olduğu bu kredilerin gerçek boyutunun ölçmenin önemli olduğu ifade ediliyor. Bankacılık

sisteminde kredi arzını teşvik edecek teşvikler faydalı olmakla beraber asıl sorunun ülke içindeki belirsizlikler ve kur artışının şirketlerdeki risk artışı olduğu vurgulanı

- 15 Temmuz darbe girişimi sonrası kamudaki tasfiyelerin idari yapıda yaratabileceği zayıflıklar ile şirket yönetimlerine (kayyum) el konmasının yatırımcı iklimine zarar verebileceği eleştirisi yapıldı
- 4 Milyar dolara yakın varlığı olan 4000 şirket veya kurumun devlete devredildiği belirtiliyor. (Paragraf2)
- Yeni kurulan Varlık Fonunun uluslararası örneklere uygun olması önerisinde bulunuyor.
- Cari işlemler açığının milli gelire oranının yüksekliğinin devam etmesi üzerinde duruluyor.
- Dış Borç servisinin giderek yükselmesi ve net döviz rezervlerinin düşüklüğünün altı ç
- Dış varlık ve dış yükümlülükler arasındaki bozulmanın 2017 yılında da devam edebileceği öngörüsünde bulunuyor.
- BES Bireysel Emeklilik sisteminin SGK içinde yapılanmasının uygun olacağı ve ihalelerinin uluslararası rekabete açılması gerektiği ifade ediliyor.
- 2017 dış finansman ihtiyacının 204 Milyar olduğu ve bu tutarın da milli gelirin %31'ine ulaştığı vurgulanı

Bu raporda belirtilen tespitleri karar mercilerinin dikkatte almasında büyük yarar vardır. Her şeyden önce ekonominin büyümesi, işsizliğin azaltılması ve enflasyonun düşürülürerek fiyat istikrarının tesis edilebilmesi için süratle yapısal reformların (Vergi, hukuk, eğitim ve katma değeri yüksek teknolojik yatırımların artırılması) gerçekleştirilmesi ve iç ve dış siyasi ve jeopolitik belirsizliklerin azaltılarak gerek iç ve gerekse dış piyasalara güven verilmesi sağlanmalıdır. Aksi halde kendimizi 2017 yılında hem enflasyonun yaşandığı ve hem de durgunluğun olduğu bir ortamda bulacağız. Tasarruf oranımızın düşüklüğü nedeniyle dış kaynak bulma zorunluluğumuzu göz önüne alırsak uluslararası konjoktürün özellikleri çerçevesinde daha pahalı ve daha zor koşullarda kaynak bulmak durumunda kalabiliriz.

Raporun 36. Paragrafına şahsen katılmamakla birlikte bu arada yapılan uyarıya hatırlatmakta fayda görüyoruz.

“Sermaye akımlarında büyük boyutlu çıkışlar veya ani bir duruş sonunda şirket iflasları ve bankalarda ödeme güçlükleri meydana gelebilir ve borçların yeniden yapılandırılması gerekebilir” ihtimali normal koşullarda beklenmiyor. Ancak, gündemindeki senaryo olarak da belirtiyor.

(Bu yazının hazırlanmasında Korkut Boratav'ın IMF'nin Türkiye (“Teftiş”) raporu makalesinden yararlanılmıştır.)